

Emlékezés a 70 éve elhunyt Hodinka Antal tiszteletére

Az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala, az Országgyűlés ruszin nemzetiségi szószólója, az Országos Ruszin Önkormányzat és a Ruszinokért Alapítvány közösen szervezett emlékülést halálának 70. évfordulóján Hodinka Antal akadémikus tiszteletére. Lapunkban közreadjuk az elhangzott előadásokat.

Szalayné Sándor Erzsébet
Prof. HC egyetemi tanár,
ombudsmanhelyettes,
az Emléknap egyik fővédnöke

A magyarországi nemzetiségek jogainak védelméért felelős ombudsmanhelyetesként fontosnak tartom, hogy a hazánkban együtt

élő államalkotó nemzetiségek kiemelkedő szülteiről megemlékezzünk. Hodinka Antal professzor személyében olyan jelentős tudós életét és munkásságát idézzük fel, aki a ruszin föld szülötteként szerzett a tudományos életben katedrát, akadémiai széket és általános elismertséget. Ladomér községben született 1864-ben, majd iskoláit Szeklencén, Máramaroszigeten és Ungváron végezte. Bölcsészettudományi doktorátust a Budapesti Tudományegyetemen szerzett 1891-ben. Görögkatolikus papi családból származva maga is papnövendék lett és bár később érdeklődése a történettudomány, a nyelvészet és a néprajztudomány felé fordult, görögkatolikus hitéhez és egyházhoz fűződő szoros kapcsolatát egész élete során ápolta. Kora legrangosabb tudományos intézményeiben töltött be egyre jelentősebb tisztségeket, majd a pozsonyi jogakadémia, illetve ugyanott az Erzsébet Tudományegyetem professzora lett. A magyar hazához való kötődését jelzi, hogy 1920-ban visszautasította Csehszlovákia és a prágai Károly Egyetem meghívását, helyette egyetemével és tanítványaival együtt Budapestre, majd 1923-ban az egyetem új székhelyére Pécsre költözött, ahol betöltötte a Bölcsészettudományi Kar dékáni tisztségét, 1932-ben pedig egy évre az egyetem rektorává választották. Szakmai életművének elismeréseként az 1941-43-ban tudományos akadémiai funkciót is betöltő Kárpátaljai Tudományos Társaság első elnöke lett.

Tudományos munkásságának középpontjában a ruszinság története, néprajza és nyelve, szélesebb értelemben pedig a szláv-magyar történeti és nyelvi kapcsolatok álltak. Széles látókörét jelzi azonban, hogy a szláv-magyar kapcsolatokon belül nem csak a ruszinok történetével foglalkozott, szerb és horvát vonatkozású tudományos munkái is jelentősek.

Giricz Vera ruszin
parlamenti
szószóló,
az Emléknap másik
fővédnöke

Bajtai László felvételei

Megnyerő emberi és intézményvezetői tulajdonságainak bizonyítására álljanak itt az őt a rektori székekben követő kortársának, Dr. Entz Béla prorektornak az 1932/33. tanév zárásakor elhangzott szavai, amelyekkel az akkori Erzsébet Tudományegyetem Egyetemi Tanácsának köszönetét tolmácsolta a tanév leköszönő rektorának, Hodinka Antalnak: „[Entz] rövid visszapillantást vet a Tanács ez évi ténykedésére és örömmel állapítja meg, hogy az mindvégig a legteljesebb összhangban folyt le. Hogy ez így sikerült (...), ebben az érdem oroszlánrésze az egyetem Rector Magnificusáé, aki tapintatos, körültekintő és határozott magatartással vezette a múltakhoz hasonlóan nehéz ügyekkel foglalkozó e tanévi tanácsuléseket és hidalta át az időközönként felmerülő ellentéteket. Az Ő céltudatos munkájának eredménye, hogy az egyetem a jövő tanévben is mind a négy tudománykarral kezdheti meg működését. Mint historikus különös megértéssel tette lehetővé az egyetem történetének alapjául szolgáló régebbi egyetemi ünnepélyek kiadványainak megjelenését, melyekhez az egyes ünnepi közgyűlések hiányzó beszédeinek pótlását teljes eredménnyel szorgalmazta. Terhes rectori elfoglaltsága mellett az egyetemi testnevelés átszervezése érdekében is sokat tevékenykedett. Fáradságot nem sajnálva, felkereste a társegyetemeket, hogy a testnevelés átszervezéséhez szükséges anyagot gyűjtsön. Bár ezt a nemes törekvését (...) eddig még nem sikerült tető alá hozni, de megnyugtató az a gondolat, hogy ez a kívánatos ügy mégis megindult. Mindezeknek figyelembevételével indítványozza ezért, mondjon a Tanács az egyetem rektorának érdemekben gazdag tevékenységéért jegyzőkönyvi köszönetet. Az egyetemi tanács a prorektori megemlékezéssel kapcsolatos indítványt nagy örömmel magáévá teszi és az egyetem Rector Magnificusának az egyetem érdekében kormányzati ideje alatt kifejtett értékes és fáradságot nem ismerő munkásságáért jegyzőkönyvi kö-

szöveget szavaz. Elnöklő Rector a Prorector megemlékezéséért és a tanácsi elismerésért megilletődéssel mond köszönetet, s egyben hálás köszönetét fejezi ki a Tanács tagjainak is, mert (...) sikerült rectori évéért az érdem nem egyedül az övé. Érti és tudja ugyanis, hogy a tanév folyamán elért eredményekhez a Tanács tagjainak hathatós és önzetlen támogatása segítette. Majd pedig kellemes üdülést kíván tanács-tag társainak, hogy az új tanévvel rájuk váró munkát frissességgel és nagy ügyszeretettel kezdhessék meg (...). [sic!]"

(Az ETE Tanácsának 1932/33. tanévi tizedik rendes ülése, 1933. jún. 28.)

Pécsett az Országos Ruszin Önkormányzat 2004-ben, Hodinka Antal születésének 150. évfordulója alkalmából az immár Pécsi Tudományegyetem nevet viselő egykori Erzsébet Tudományegyetem Ifjúság úti épületén emléktáblát helyezett el egy megható felirattal: „A Pécsi Tudományegyetem dékánja és rektora. A ruszinok büszkesége.”

Ma, Hodinka Antal halálának 70. évfordulóján alkalmunk van egy olyan kiváló tudós munkásságát felidézni, aki történészként, nyelvészként és néprajzkutatóként nem csak szűkebb pátériája, Kárpátalja és a ruszinság számára alkotott maradandót, hanem kora szellemi és tudományos életének kiemelkedő alakja volt. Ruszin gyökereit mindvégig ápolva szolgált a Kárpát-medencében élő népek és nemzetiségek békés együttélését, melyet a tudomány eszközeivel segített elő. Napjainkban, amikor az intolerancia erősödésének lehetünk nap mint nap tanúi, megszívlelendő egy olyan személyiség példája, aki a tudás fényével küzdött a tudatlanság sötétsége ellen, hiszen minél jobban ismerjük az országunkban velünk élő nemzetiségek – vagy akár távolabbi népek – kultúráját és történetét, annál kevésbé képes hatni ránk az idegenülöllet bénító félelme.

Fülöp Attila
helyettes államtitkár
(EMMI)
köszöntője

Tisztelt Biztos úr, Biztos helyettes asszony, tisztelt Nemzetiségi vezetők, Jelenlévők és elsősorban tisztelt Hodinka család!

Többen vagyunk a teremben, akik a hétvégén részt vettünk *Agárdon* egy hagyományteremtő ifjúsági találkozón. Körülbelül százan voltunk, a Magyarországon élő nemzetiségből hívtunk oda jellemzően tízen-huszoneves fiatalokat, ennek szervezését a szlovák, illetve a német ifjúsági szervezetek vállalták. A minisztérium támogatta a találkozót, és ezzel a célja az volt, hogy legyen egy olyan fórum, ahol a jövő nemzedékéhez tartozók találkozhatnak

Hodinka Antal kiállított diplomája

egymással. A rendezvény alkalmat adott az ebben a korban megszokott és igényelt kikapcsolódásra a Velencei-tónál, de mód volt lelki életet élni is az ott lévő lelkész urak és atyák segítségével. A találkozó meglehetősen jó hangulatú megnyitóját követően megjelent újságírók első kérdése az volt, hogy a Magyarországon élő fiatalok, akik valamelyik nemzetiséghez tartoznak, elég bátrak-e ahhoz, hogy ezt identitásként is megélik.

Azt gondolom, hogy a nemzetiségekhez, valamilyen kisebbséghez való tartozás mindig kérdés lesz.

A magyar kormány teljes mértékben elkötelezett abban – és ezt a törekvést a nemzetiségi vezetők is alá tudják támasztani, akikkel elég aktív kapcsolatban vagyunk –, hogy a hazánkban, a Kárpát-medencében élő őshonos nemzetiségek megkapják a kellő támogatást. Azt, amivel a fiatalok is bátorsággal tudják vállalni, hogy magyar identitásukon kívül van egy olyan saját, a családjukban örökölt, édesapjuktól, édesanyjuktól, nagy- és dédszüleiktől hozott sajátos kultúrájuk, nyelvismeretük, ami ebből a szempontból őket többé, más kultúrához tartozóvá is teszi.

A magyar identitáshoz az itt élő magyar őshonos identitása alapvetően hozzá tartozik, a Kárpát-medence ezer éves történetéből gyökeredzik. Az itt élő keresztény alapú hit és kultúra úgy a magyar identitást, mint tizenhárom nemzetiségünk önazonosságtudatát meghatározza. Ha ezt érvekkel kéne alátámasztanom, mindenféle jogszabály említése nélkül úgy tudnám megtenni, hogy rámutatok: amit a kormányzat, az állam adni tud, az azoknak a kereteknek a biztosítása, amiben a magyarországi nemzetiségek otthon érezve magukat, kulturális autonómiájukat megélik és működni tudnak. Az egyik ilyen lehetőség – itt éppen szószóló asszonyokkal beszélgettünk erről –, hogy mind a tizenhárom nemzetiség szószólója részt vesz a parlamenti munkában. Nagyon fontos – hisz itt egy ruszin megemlékezésen vagyunk –, hogy ez a részvételi jog a nemzetiségek létszámától független. A keretek tehát, melyek a nemzetiségek számára adóttak, nem létszámhoz kötöttek. Az persze, hogy melyik nemzetiség mennyire tud élni ezekkel a lehetőségekkel, azaz hány iskolát vesz át, hány önkormányzatot tart

fenn, az nyilván függ attól, hogy egyébként milyen létszámmal él ebben az országban. Maguk a keretek azonban mindannyiuk számára adottak.

A szószólók mellett létezik az önkormányzatok rendszere. Az önkormányzati elnökökkel és elnök asszonyokkal is sűrűn szoktunk beszélgetni. A ruszin nemzetiségnek közel ötven helyi önkormányzata van! Itt most *Hodinka* Antal munkásságáról, egy akadémikusról, történésről beszélünk majd, ezért néhány mondatot az oktatásról is szólnék, mert azt gondolom, hogy a jövő és a túlélés szempontjából talán ez a legfontosabb. A nemzetiségi önkormányzatok fenntarthatnak iskolákat, amivel egyre többen élnek. *2010-ben összesen 3100 gyermek kezdte a tanévet olyan iskolában, amely valamely nemzetiségi önkormányzat fenntartásában állt. Ez a szám 2016-ban 12 600-ra nőtt!* Ezzel nem azt mondom, hogy mindenki, aki ott akart az ott is tanul, de hat év alatt mégiscsak négy-szeresére nőtt azok száma, akik nemzetiségi önkormányzatok által fenntartott iskolák diákjai. A ruszin közösségről külön elmondható: egy olyan nemzetiség, amelyik anélkül, hogy ezt szerette volna, az évszázadok során többször is új országban kellett közösségeket alkotnia. A legfontosabb tanulság talán az, hogy a nyelvben rejlik a túlélés esélye. Gondolom ezt ismerték fel, mikor az volt a kérés, hogy legyen ruszin kutatóintézet, hogy megtörténjen a nyelvjárás egységesítése, és amikor az vetődött fel, hogy nyelvvizsgát is lehessen tenni. Van, aki meg is tette már.

Az iskolákon kívül még az anyagi támogatásokról is szeretnék egy gondolatot elmondani. Az elmúlt közel hat évben az össznemzetiségi támogatás, melyben mind a tizenhárom nemzetiség részesült, közel két és félszeresére emelkedett. Ez azt jelenti, hogy *2017-ben nagyságrendileg 8,7 milliárd forint van a költségvetésben, ami a nemzetiségeknek közvetlenül juttatott támogatás.*

Hodinka Antal többek között szívesen vállalt civil társadalmi tevékenységeket. Amikor megalakult a Magyar Görögkatolikusok országos szövetsége, akkor egyik tagozatának elnöke lett. Nyitóbeszédében 1922. január 12-én azt mondta: a MÁGOSZ teljes mértékben gondját fogja viselni a görögkatolikus híveknek a bölcsőtől a sírig. Csecsemő napközi otthonok létesítését tervezi, hogy az anyák nyugodtan végezhesék munkájukat. Előmozdítani akarja az iskola utáni nevelést, gondozni az anyákat, támogatni minden ügyében a görögkatolikus családokat, kórházakat, aggastyán- és szegénygondozó épületeket tervez létesíteni. A társas élet fejlesztése érdekében népi ünnepeket, testvéri látogatásokat tervez.

Ennek kapcsán szeretnék megemlékezni arról is, hogy a nemzetiségek és a keresztény egyházak kapcsolata mennyire erős. A KSH adatai szerint Magyarország népességének közel több mint ötven százaléka tartja magát valamilyen felekezethez tartozónak. Ez nem tükröződik abban, hogy mennyien járnak például vasárnap szentmisére, de jelzi azt, hogy hányan gondolják mégis így. A nemzetiségek-

nél ugyanez az arány 72%, ami azt jelenti, hogy *a nemzetiségek erősebben kapcsolódnak az egyházakhoz. A ruszin közösségnél sem kell hangsúlyoznom, hogy a görögkatolikus egyházhoz való kötődése mennyire erős. Örömmel jelentem be: szívesen támogatjuk azt a kérést, hogy a ruszin közösség a görögkatolikus egyházzal együtt, olyan közösségi házat alakítson ki Debrecenben, ami úgy a nemzetiség, mint az egyház továbbélését segíti. Ezt 15 millió forinttal fogja támogatni a kormány.* Ebben a kontextusban, én őszintén kívánom önöknek, hogy az itteni európai magyar és nemzetiségi identitásukat senki ne kérdőjelezze meg! Hogy az a fajta kötődés az egyházhoz, ami eddig élt, továbbra is megmaradjon! Hogyha jövőre találkozunk, akkor egy identitásában még inkább erősödő ruszin nemzetiséggel és magyar identitással rendelkező közösséggel találkozhatunk! A vezetőknek pedig sok erőt kívánok, mert egy építkezés során legalább ötször megbánja az ember, hogy belekezdett, de ha működik, akkor hatodszorra sokkal nagyobb lesz az öröm, úgyhogy őszintén remélem, be is tudják majd fejezni.

Köszönöm, hogy meghallgattak, Isten áldja Önöket!

Dr. Klamár Zoltán,
az Országos Ruszin Önkormányzat
Közérdekű Muzeális Gyűjteményének
és Kiállítóhelyének vezetője

Táj és ember – ecsettel,
tárgyakkal

Szlává Iszuszu Hrisztu! Dicsőség Jézus Krisztusnak! – így köszöntöttem a kiállítást látogató közönséget 2009 nyarán az aszódi Hitéleti Központban, és így köszöntöm Önöket, hiszen ismét ugyanannak a művésznak a festményeivel idézzük meg a kárpátaljai ruszinság világát, mint tettük azt anno, jó hét évvel azelőtt.

Hölgyeim és Uraim, *Fedinecz* Atanáz itt látható képeiről és a ruszinok néprajzáról, történetéről szeretnék néhány szót ejteni. Mindezt annak apropóján, hogy *Hodinka* Antalra emlékezünk. Arra a tudósra, aki a ruszinok közössége számára legalább annyira fontos, mint amennyire *Györffy* István a magyar emberek és a magyar néprajzkutatás számára. *Györffy*-ről azt tartják, hogy a magyar nép tudósa. Nos, úgy gondolom, hogy *Hodinka* Antal pedig a ruszin népe, aki népe történetét, néprajzát és nyelvét egyaránt kutatta, de róla nálamnál avatottabbak szólnak majd a nap folyamán.

Mondandómat tehát az itt látható kiállításához igazítom és e tárgyi világról osztom meg önökkel mindazt, amit fontosnak tartok.

Nos, *Fedinecz* Atanáz ars poeticájában ez olvasható: „Az alkotásnak olyannak kell lennie, hogy annak

elsődleges érzelmi hatása ne kerülje el a tudatot, teremtsen egységet a múlt és a jelen, az ember és a természet között, vagyis szolgálja a harmóniát. Tökéletesen csak azt lehet megalkotni, amit a festő jól ismer". A művész, aki e hitvallást megfogalmazta, 2012-ben eltávozott az élők sorából. Meggyőződésem, hogy azóta újból az otthoni tájakat járja, csak éppen az égi magasokból, egy új perspektívából szemléli a Kárpátok hegyeit és völgyeit... De jobb lesz, ha itteni tárgyi valóságunkra szorítkozom. Újra megnéztem itt kiállított képeit – egyiket-másikat már többször volt alkalmam megcsodálni –, és arra jutottam, hogy inkább arról beszélek, ami a képeket látva megfogalmazódott bennem.

Fedinecz Atanáz, akit a művészvilágban Fruciként ismernek, bölcs arisztokratizmus-sal távol tartja magát a post-avantgard közös szekerétől, megőrzi önállóságát, tehát ember marad, aki nem szégyell őszinte, sőt lírikus lenni – írja róla Olga Petrova, aki maga is festőművész, egyetemi professzor. Őszinte és lírikus, képeiből nemcsak a táj szeretete árad, hanem a tájban élő emberé is. Azé az emberé, aki átformálja a tájat a saját képére és hasonlatosságára, s alkot: templomot és lakóházat. Fából, mert a fa adott és örök. Mindennek tanúi a több százados templomok és lakóházak. Fruci alakjai számára maga teremtette meg a táji és tárgyi környezetet.

A ruszin lányt a táj öleli körül: szelíd dombokon színes lombú fák és a háttérben, a láthatáron a hihetetlenül kék ég. Egy tiszta, természetbe illeszkedő emberi világ üzenetét közvetíti a piros kendős lányalak. Ahogyan a ruszin család is ezt a tisztaságot, a rokonsági kötelék fontosságát mutatja. Annak a hittel teli életnek a fontosságát, ami a vidéken élő ruszinokat jellemezte és jellemzi még ma is. No meg a kemény munkára épülő létet. A csendélet, a családi asztal feszülettel, tányérokkal, gyertyával és lámpával, meg sok-sok gyümölcssel. Szembetűnő a tárgyak közötti mellérendelő viszony. Az alkotó tehát azt mondja, hogy minden fontos, a hit, a mesterek termékei és a táplálékul szolgáló gyümölcs. Minden fontos, mert ebből az együttesből kerekedik ki a harmonikus lét.

A tájélmény és a családi harmónia mellett ott van a ruszin ember mindennapos küzdelme is a képeken. Elég a krumplit szedő, a szénát gyűjtő, vagy az ökörfogatot hajtó alakot kicsit közelebből megsejlelni.

A templomok fából róttak és valahol ott lapulnak Kárpátalján, abban a bizonyos bűvő otthoni tájban. Szerényen meghúzódnak a hegyek alján, szinte látja a szemlélő, mint dideregnek a télben, hósípkával tornyaikon, miközben várják a templomjáró népet. Tavaszodván a megnövekedett víztükörben nézegetik magukat, bomló rügyek között és aggódó tekintetű

Fedinecz Atanáz: Csendélet (80x60, olaj, vászon)

híveket fogadnak magukba... Apró falvak balladák-ból, népdalokból és népmesékből ismert világát tárja elénk Fruci, szelíd derűvel és aggodalommal, de a szemtanú hitelességével.

Ungváron született, és noha értelmiségi családba érkezett, a táj- és emberélmény elkísérte őt élete folyamán. Inspirálta, míg otthon alkotott és meg nem szűnő ihlető forrása maradt azután is, hogy Magyarországra áttelepedett.

Képeit nézve, a csendes szemlélődőben létrejön a művészi hitvallásban megfogalmazott egység: egygyé válik múlt és jelen, megelevenedik a természet, keretbe foglalja a művet és a szemlélőt csábítja, hogy maga is zarándokoljon el abba a világba. Mégsem a nosztalgia árad a képekből. A múltó idő nem szépíti meg a hajdanvolt világot. Az ecsetvonásokból a látatás tárgyilagossága sugárzik. Olyannak mutatja az eltűnő valóságot, amilyen az valójában volt: komoly, gondterhes és esetenként lírai. A festői látásmódot követve, a népművészet tárgyalkotó tevékenységének darabjait elhozva teljeseedik ki a kép.

Az Országos Ruszin Önkormányzat (korábban ORKÖ) a kisebbségi kultúra és hagyományápolás szempontjából nagy jelentőséget tulajdonít a ruszin kulturális javak felkutatásának, összegyűjtésének és bemutatásának. Az ORKÖ 2003-ban határozatot

hozott a *Magyarországi Ruszinok Közérdekű Muzeális Gyűjteménye és Kiállítóhelye* megalapításáról, 2004-ben a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma pedig kiadta az ideiglenes működési engedélyt az intézmény számára. A múzeum alapító okiratában meghatározott legfontosabb célja a ruszin nemzeti kisebbség történelmi-, néprajzi-, hitéleti-, valamint szellemi kincseinek összegyűjtése és rendszerezése, hogy azokat megfelelően kiállítva közkinccsá tegye. A kiállított anyag így elősegíti a kultúra továbbélését, a nyelv megtartását és a hagyományok ápolását, valamint a magyarországi egyetemes kultúra gazdagítását. 2006. február 10-én *dr. Göncz Kinga* nyitotta meg az intézményt a nagyközönség számára, de a múzeum már az előző évben is sokat tett a ruszin kultúra megőrzéséért. A Ruszin Kulturális Egyesülettel, a Ruszinokért Alapítvánnyal és a Ruszkenya női klubbal közösen hagyományápoló rendezvénysorozatot indított, majd anyanyelvi és népismereti továbbképzéseket szervezett ruszin nyelvet oktató tanárok részére. A gyűjtemény alapját *Cserncsikó Mária*, a *Fedinecz* család, *Ferencz Jánosné*, a *Giricz* család, *Hegedűs Györgyné*, *Komád Gusztávné*, a *Lyavinecz* család, az *Ortutay* család, valamint *özv. Zajakovszki Jánosné* nagylelkű adományai képezték. Mára a gyarapodási naplóban – hála az évente ismétlődő gyűjtőutaknak – a tárgyak száma megkétszereződött. Nagy részük Munkács és Volóc, valamint ezek vonzáskörzetéből származó ajándék, de akad köztük vétel útján megszerzett kulturális ereklye is.

Az Országos Ruszin Önkormányzat Közérdekű Muzeális Gyűjteménye anyagából válogatva egy ruszin sarkot is láthat az érdeklődő. Egy „szentsarkot”

a családdal, néhány zeneszerszámmal, pászkával, húsvéti festett tojásokkal, jellegzetes ruhadarabokkal. Ne tévessze meg a szemlélődőt a színek visszafogottsága! A ruszinok szeretik az élénk színeket, ami a természetközeli létből is fakadhat. Az igaz, hogy az itt kiállított tárgyak színeikben jóval visszafogottabbak ugyan, ám ez az idő munkájának is köszönhető.

A „szentsarok” előtt ruszin és magyar nyelvű színes táblák mesélik el a népcsoport történetét, szemezgetve a gazdag hagyományból. Ha már itt tartok, meg kell említenem azt is, hogy a ruszinok történetét a Magyar Királyság keretén belül indítja el. Azt a hosszú, több százados, konfliktusmentes együttélést vázolja fel, ami ténylegesen is az volt, hiszen a táji munkamegosztás és az árucserék kapcsolatok a hegyvidék és az Alföld peremén a közös és kölcsönös előnyök mentén szerveződtek. A Kárpátok koszorújában élő jelentős számú népességnek, noha saját önálló szláv nyelven beszélt és egy sajátos szláv népi kultúrát ápolta, mégis kialakult a magyar-tudata. Vallásán keresztül a nyugati kereszténységhez kapcsolódott, amiért a XX. században nagy árat fizetett. A Szovjetunióban görögkatolikus hitűk, de nyelvük és kultúrájuk miatt is üldöztetést kellett elszenvedniük.

Ezen a ponton abba is hagyom kiállításmegnyitómát, mert igencsak messzire vezetne okfejtésem, az idő pedig véges. Amúgy sem ez a mai nap fő témája! Inkább felhívom még a figyelmet *Hodinka Antal* azon műveire, melyek az önkormányzat könyvtárában megtalálhatók és itt is láthatók a teremben.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

BÚCSÚZUNK

Frankovics György néprajzkutató, lapunk állandó munkatársa, életnek 71. évében elhunyt. A *BARÁTSÁG* szerkesztősége sokoldalú, nagy tudású szerzőjétől búcsúzik. Éppen szeptemberi számunkban közöltük a Zrínyi-mondákat gyűjtéséből.

Frankovics György Drávafokon született 1945-ben. Az általános iskola befejezése után a középiskolát a budapesti horvát-szerb gimnáziumban végezte. Történelem és horvát-szerb nyelv és irodalom szakon diplomázott a Pécsi Tanárképző Főiskolán.

A diploma után a budapesti horvát-szerb gimnáziumban dolgozott 1970-1972-ig. Azután, 1973-tól újságíró a pécsi rádió horvát-szerb szerkesztőségében, később előadó a Pécsi Tanárképző Főiskolán. Társalapítója a Magyarországi Horvátok Szövetségének és első elnöke is 1991-1993-ig. Ő szerkesztette a magyarországi horvátok néprajzi gyűjteményét (*Etnografija Hrvata u Mađarskoj*) és a *Pogledi* című folyóiratot, amely a magyarországi horvátok kulturális, társadalmi kérdéseivel foglalkozott. Több mint ötszáz tanulmányt, cikket, kulturális, történelmi és néprajzi ismertetőt jelentetett meg, ismertetőket a magyarországi horvát oktatás történetéből magyar és horvát nyelven. Horvát irodalmár, etnográfus, történész és publicista, mintegy tíz könyv szerzője volt.